

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pana mgra Filipa Sylwestra Lewandowskiego
pt. Konstrukcja ochrony tymczasowej w polskiej i niemieckiej procedurze
sądowoadministracyjnej

I. Wymogi formalne:

Zgodnie z treścią art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.):

1. *Rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej.*

2. *Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.*

II. Ocena doboru tematu rozprawy:

Tematykę rozprawy doktorskiej, poświęconej konstrukcji ochrony tymczasowej w polskiej i niemieckiej procedurze administracyjnej, przygotowanej przez Pana mgra Filipa Krzysztofa Lewandowskiego, pod kierunkiem naukowym prof. UZ dr hab. Ewy Szewczyk oraz dr Magdaleny Jaś-Nowopolskiej, charakteryzuje doniosłość zarówno praktyczna, jak i teoretyczna. Sprawy związane z ochroną tymczasową dotyczą każdej jednostki, determinując jakość życia oraz prawo do sądu administrowanych – a więc nas wszystkich. Realizacja prawa do sądu stanowi skuteczną ochronę praw obywateli w demokratycznym państwie prawnym.

Przyjęty w niniejszej dysertacji problem badawczy, polegający na konieczności przeprowadzenia analizy prawodawstwa porównawczego obowiązującego w Polsce oraz Niemczech w zakresie procedury sądowoadministracyjnej w obszarze ochrony tymczasowej, jest tematem o dużym znaczeniu naukowym z punktu widzenia oceny

gwarancji skuteczności drogi sądowej w obu systemach prawnych. Jak słusznie zauważył autor na stronie 15 dysertacji, oba systemy prawne wywodzą się z różnych tradycji prawnych w dziedzinie prawa publicznego. Samo wyartykułowanie przez doktoranta problematyki prawnej związanej z ochroną tymczasową w polskiej i niemieckiej procedurze sądownoadministracyjnej stanowi interesującą perspektywę badawczą. Z tego punktu widzenia recenzowana dysertacja nie budzi zastrzeżeń. Rzeczą oczywistą jednak jest, iż w powyższym zakresie pozytywna ocena nie jest wyłączną zasługą samego Doktoranta, lecz również Jego Promotora głównego oraz Promotora pomocniczego.

III. Struktura Pracy:

Przyjęty przez Doktoranta układ Pracy oraz jej wewnętrzna struktura zasługują na pozytywną ocenę. Zasadniczo w pracy można dostrzec zachowaną przez Autora konsekwencję w przyjętej strukturze pracy.

Doktorant wyodrębnił cztery merytoryczne rozdziały, poprzedzone *Wstępem* oraz zwieńczone *Zakończeniem*. W ramach poszczególnych rozdziałów Autor dokonał dalszej strukturyzacji, wyodrębiając dalsze, niższego rzędu, jednostki systematyzacyjne, dzięki czemu recenzowany tekst zyskał na przejrzystości.

Tym niemniej, należy wskazać na następującą niespójność w strukturze pracy. Rozdziały I i II kończą wnioski cząstkowe, zaś w rozdziałach III i IV brakuje ich. Rozdział III, z uwagi na swoją doniosłość, wymagałby wskazania wniosków. To samo można stwierdzić o rozdziale IV.

Reasumując ten fragment recenzji stwierdzić wypada, że recenzowana Praca, poza wskazaną powyżej uwagą, czyni zadość wymaganiom warsztatowym pracy naukowej. Struktura recenzowanej rozprawy doktorskiej zasługuje na pozytywną ocenę.

IV. Osadzenie w materiale źródłowym

Osadzenie recenzowanej pracy doktorskiej w materiale źródłowym należy ocenić pozytywnie. Wykorzystanie zarówno pod względem ilościowym, jak i pod względem zróżnicowania źródeł nie budzi zastrzeżeń.

W sensie liczbowym w wykazie literatury wykorzystanej w pracy Doktorant wymienił 179 pozycji bibliograficznych, w tym również opracowania obce. Jest to liczba zadowalająca dla tematu dysertacji.

Pozycje bibliograficzne Autor uzupełnił ponadto o orzecznictwo, w tym Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, Trybunałów Konstytucyjnych, Federalnego Trybunału Sprawiedliwości, Federalnego Sądu Administracyjnego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz wojewódzkich sądów administracyjnych w Polsce, które Autor omyłkowo oznaczył jako „Wyższe Sądy Administracyjne”. Autor uwzględnił również orzecznictwo Naczelných Sądów Administracyjnych dla krajów związkowych w Niemczech, Lokalnych Sądów Administracyjnych w Niemczech oraz postanowienia sądów powszechnych w Polsce.

Niewątpliwie zastosowany w pracy materiał źródłowy należy ocenić pozytywnie.

V. Ocena strony merytorycznej pracy:

W sensie merytorycznym recenzowana praca zasługuje na pozytywną ocenę. Podstawowe zamierzenie Doktoranta zostało wyartykułowane na s. 15 dysertacji. Jego celem było udzielenie odpowiedzi na pytanie: *„Jakie rozwiązania w zakresie ochrony tymczasowej przewidują polska i niemiecka procedura sądownoadministracyjna w celu realizacji prawa do skutecznej ochrony prawnej jako wyrazu gwarancji skutecznej drogi sądowej?”*.

Ambicją Autora było przeprowadzenie analizy porównawczej obydwu porządków prawnych w kontekście określonego tematu dysertacji. Po ustaleniu zakresu porządków prawnych i pytania wyjściowego, Autor omówił regulacje w Polsce i Niemczech. Autor przedstawił różnice instrumentów procesowych w obydwu państwach. Na str. 16 Autor wskazał *„Celem pracy jest bowiem także systematyczne zbadanie podstawowych założeń procedur na tle przedstawionych instrumentów, ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn występujących różnic. Analizie poddana zostanie kwestia, czy – i w jakim zakresie – rozbieżności te wynikają z konkretnych potrzeb lub z immanentnych cech danego systemu prawnego”*.

Autor wskazał, między innymi, że w polskim i niemieckim systemie sądownictwa administracyjnego istnieją dwa zasadniczo różniące się modele ochrony prawnej: w systemie polskim model kasatoryjny, umożliwiający w zasadzie jedynie uchylenie zaskarżonej decyzji, oraz system niemiecki, w którym sąd posiada również kompetencję

do zobowiązania organu administracji publicznej do wydania określonej decyzji administracyjnej.

W recenzowanej pracy interesująca z punktu widzenia badawczego, jest analiza prowadząca Autora do wniosku, że „W prawie niemieckim zauważalna jest jednak tendencja do ograniczania suspensywności środków odwoławczych poprzez wprowadzanie w ustawach szczególnych natychmiastowej wykonalności decyzji administracyjnych z mocy prawa. Takie ograniczenie skutku zawieszającego środków odwoławczych nie budzi jednak zastrzeżeń z punktu widzenia prawa konstytucyjnego, ponieważ niemiecka ustawa zasadnicza ustanawia jedynie wymóg zapewnienia skutecznej ochrony prawnej. Sposób zapewnienia skutecznej ochrony prawnej pozostaje w gestii ustawodawcy. Rozwiązania o charakterze rozproszonym bywają jednak słusznie krytykowane ze względu na ich fragmentaryczność i brak spójności” (str. 28).

W procesie badawczym przedstawionym w dysertacji na uwagę zasługuje również analiza porównawcza przedstawiona w rozdziale III dysertacji, którą Autor ograniczył do wybranych zagadnień. Dobór kluczowych zagadnień, jako punktów odniesienia, jest prawidłowy.

Interesującym uzupełnieniem badań naukowych podjętych w dysertacji jest odwołanie przez Autora do ram prawnych właściwych dla sądownictwa administracyjnego w Republice Austrii. Uwzględnienie tego obszaru badawczego Autor uzasadnił możliwością wskazania kierunków rozwoju systemu ochrony prawnej w polskim sądownictwie administracyjnym (str. 193).

Istotne spostrzeżenia Autor prezentuje w podsumowaniu dysertacji. Dotyczą one różnic w polskich i niemieckich ramach prawnych odniesionych do przedmiotu dysertacji. Na str. 198 – 202 Autor omawia i uzasadnia interesujące postulaty de lege ferenda.

VI. Ocena strony formalnej pracy:

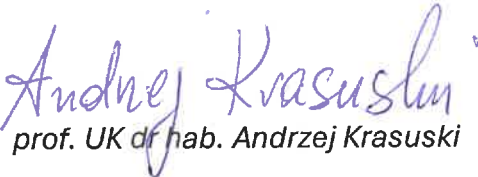
Od strony formalnej recenzowana praca zasługuje na pozytywną ocenę, oprócz uwag wskazanych w pkt III. Praca napisana została poprawnym językiem. Odsyłacze zostały prawidłowo zastosowane. W Pracy Autor wskazuje „79 § 1 Ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (UPostTK) (str. 188 i 189)”. Ustawa ta powinna być zostać w całości określona, poprzez wskazanie daty jej

uchwalenia i organu promulgacyjnego. Można było wykorzystać do tego wykaz skrótów zawarty na str. 8 dysertacji.

Poza tym, Doktorant wykazał, że potrafi dokumentować swe własne poglądy przy użyciu techniki. Dla zapewnienia odpowiedniej kondensacji tekstu Autor zastosował wykaz skrótów.

VII. Konkluzja:

Recenzowana Dysertacja stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz pozwala twierdzić, że Doktorant wykazuje ogólną wiedzę w dziedzinie ram prawnych dotyczących postępowania sądownoadministracyjnego w Polsce i w Niemczech. Wziąwszy pod rozwagę i zważywszy wszystkie zalety recenzowanej Rozprawy Doktorskiej Pana mgra Filipa Sylwestra Lewandowskiego, pragnę wyrazić w konkluzji stanowisko, że recenzowana Praca spełnia ustawowo określone wymagania dla dysertacji doktorskich. Wobec tego może ona stanowić podstawę do podejmowania dalszych czynności w przewodzie doktorskim Pana mgra Filipa Sylwestra Lewandowskiego.

prof. UK dr hab. Andrzej Krasuski

Warszawa, dnia 28 KWI 2026